

แนวการสอนภาษาตามทฤษฎีการเรียนรู้

สุชาติ นิยมานันต์

การเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีการเรียนรู้มีวิวัฒนาการจากทฤษฎีจิตวิทยา การเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบนี้ มีลักษณะสำคัญคือเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน การเรียนรู้เป็นขบวนการใช้ความคิดของผู้เรียนตามขั้นตอน เริ่มจากการฟัง การอ่าน การจับใจความสำคัญ ทำความเข้าใจ จดจำ ตลอดจนการนำสิ่งที่ตนเรียนไปใช้

การเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีการเรียนรู้¹ ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดของบุคคล 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการเรียนการสอนภาษาโดยอาศัยการพูดการฟังที่เรียกว่า Audio-Lingual กลุ่มนักจิตวิทยาการเรียนรู้ และกลุ่มนักภาษาศาสตร์

กลุ่มผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการเรียนการสอนภาษาแบบ Audio-Lingual ซึ่งเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกอุปประโยคซ้ำ ๆ หลายครั้ง โดยมีได้เน้นความเข้าใจเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้โดยอัตโนมัติตามแนวของ Bloomfield¹ กับนัก Behaviorists อีกหลายคน นอกจากจะไม่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ถึงขั้นการใช้ภาษาแล้ว ยังไม่ช่วยให้คำกริยา² นอกจากนั้นจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งเป็นผลในทางลบต่อการเรียนภาษาด้วย บุคคลกลุ่มนี้เชื่อว่า ความสามารถในการใช้ภาษาเกิดจากความเข้าใจลักษณะของภาษาทั้งการออกเสียงและการวางรูปประโยค

กลุ่มนักจิตวิทยาการเรียนรู้เชื่อว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในการเรียน ผู้เรียนสามารถเรียนได้มากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้เรียน ผู้เรียนจะเรียนได้ดีถ้าเข้าใจวัตถุประสงค์

¹ L. Bloomfield, *Outline Guide for the Practical Study of Foreign Languages*. (Baltimore. 1942), p. 12.

² W.E Lambert, and Jakobovits, "The Verbal Satiation and Changes in Intensity of Meaning," *Journal of Experimental Psychology*, 60 (1960), pp. 376-378.

ของการเรียน เห็นความสำคัญหรือประโยชน์ในด้านการนำไปใช้ของวิชาที่เรียนกับสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งที่ตนเรียนแล้วกับสิ่งที่กำลังเรียนอยู่³ ในการเรียนภาษาที่สองให้ได้ดีนั้นนอกจากผู้เรียนจะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเรียนภาษาและให้ความสำคัญในด้านการนำไปใช้แล้ว จะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจหลักภาษาที่ใช้ในการวางรูปประโยคด้วย⁴

บุคคลกลุ่มสุดท้ายที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่คือ นักภาษาศาสตร์ ซึ่งเห็นว่าภาษาเป็นระบบการสื่อความหมายประกอบด้วยเป็นระบบเสียงกับระบบโครงสร้างประโยคทั้งสองแบบ มีหลักภาษาซึ่งเป็นที่ยอมรับและใช้เป็นหลักในการผูกประโยคที่อาจจะไม่ซ้ำกัน การสอนภาษาจึงควรเน้นความเข้าใจ หลักภาษาและโครงสร้างของรูปประโยค เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ผูกประโยคของตนเองได้⁵

ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีการเรียนรู้

การเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้เน้นความสำคัญของผู้เรียนกับความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนภาษาแนวนั้น จุดเริ่มต้นคือการพิจารณาคำความรู้เดิมของผู้เรียน วัตถุประสงค์ของการเรียนภาษาคำแนะนำนำไปใช้ ตลอดจนค้นหาวิธีการที่จะเชื่อมโยงพื้นความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาที่เรียนในการสื่อความหมายได้ ความสามารถในการใช้ภาษานี้เกิดจากความเข้าใจภาษาในเบื้องต้น เข้าใจกฎไวยากรณ์ที่เจ้าของภาษาใช้ในการผูกประโยคที่สื่อความหมายได้ ความเข้าใจภาษาที่กล่าวนี้เกิดจากการที่ผู้เรียนได้ฝึกการฟังและอ่านการจับใจความ ส่วนขั้นตอนการใช้ภาษานั้นรวมความเข้าใจกับทักษะการพูดและการเขียนเข้าด้วยกัน

ข้อที่ควรพิจารณาในการจัดการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีการเรียนรู้

1. ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่เน้นความสำคัญของผู้เรียน จุดเริ่มต้นของการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่คือ พิจารณาตัวผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นในด้านความรู้เดิม ความสามารถในการใช้ภาษา วัตถุประสงค์ของการเรียนภาษานั้น แล้วจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนให้มากที่สุด

³ D.P. Ausubel. *Educational Psychology: A Cognitive View*. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1968, pp. 61,89

⁴ Wilder Penfield. *Bulletin of American Academy of Arts and Science*. 5 (1953)

⁵ Noam Chomsky. "Linguistic Theory," 1966 *Northeast Conference, Reports of the Working Committees*, ed., Robert Cr. Mead, Jr., pp. 43-49

2. เน้นความสำคัญของความเข้าใจและค้นหาวลีที่จะทำให้ผู้เรียนภาษาเข้าใจให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นด้านการเน้นกฎไวยากรณ์ การวางรูปประโยคและความหมายของคำต่าง ๆ เพื่อใช้สื่อความหมาย เช่น อาจจัดบทเรียนให้สัมพันธ์กับประสบการณ์ในภาษาแม่ของผู้เรียน เปรียบเทียบลักษณะของภาษาที่เรียนกับภาษาแม่ อาจใช้ตาราง รูปภาพประกอบคำอธิบายหรือให้ผู้เรียนท่องคำศัพท์ที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน

3. ควรคำนึงถึงปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเรียนการสอนด้วย เช่น ทักษะจิตของผู้เรียนต่อเจ้าของภาษาที่เรียน บรรยากาศการเรียน ผู้สอนควรเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อเจ้าของภาษาและสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้สึกสะดวกใจที่จะซักถาม หรือฝึกการใช้ภาษาสื่อความหมายได้

4. เนื่องจากความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อความหมาย เกิดขึ้นหลังจากผู้เรียนเกิดความเข้าใจภาษาจากการฟังและการอ่าน แล้วจึงนำความรู้ความเข้าใจนั้นมาใช้ในการพูดและการเขียน การจัดการเรียนการสอนตามแนวนั้นจึงควรเริ่มจากการฝึกทักษะการฟังและการอ่าน แล้วจึงเริ่มขั้นตอนการฝึกทักษะด้านการพูดและการเขียน

การจัดทำบทเรียน

จุดเริ่มต้นที่สำคัญของการจัดทำบทเรียนคือ การพิจารณาวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาซึ่งก็คือความสามารถในการใช้ภาษาสื่อความหมาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นี้จะต้องสร้างบทเรียนที่ฝึกทักษะทั้งสี่ คือ การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียนให้เป็นที่ไปตามขั้นตอน ผู้เขียนบทเรียนอาจตั้งเกณฑ์ว่าต้องการให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมในระดับใดระดับหนึ่ง แล้วเขียนบทเรียนไปแนวนั้น

ตัวอย่าง

แบบฝึกหัดที่มุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจ รู้จักรูปภาษาและสามารถเลือกใช้รูปคำ (form) ให้เหมาะกับรูปประโยค เพื่อสื่อความหมายตามต้องการ ตลอดจนสามารถใช้ภาษาสื่อความหมายได้

ขั้นแรก ทดสอบความเข้าใจของผู้เรียน ผู้เรียนยังไม่ต้องเขียนรูปภาษาเอง แต่จะต้องบอกลักษณะของรูปประโยคตามคำสั่งได้ เช่น สามารถบ่งได้ว่าประโยคที่ 1 และ 3 เป็นประโยค affirmative ประโยคที่ 2 และ 4 เป็น negative

Listen to the following sentences. In the blanks provided write A if they are affirmative; or N. if they are negative.

-A.... 1. Suda always gets up early.
N.... 2. She doesn't like to be waken up early.
A.... 3. My sister finds everything interesting.
N.... 4. She couldn't finish the work in time.

ขั้นที่สอง ทดสอบว่าผู้เรียนรู้จักรูปภาษาถูกต้องหรือไม่ ชั้นผู้เรียนจะต้องเขียนรูปภาษาที่ถูกต้อง เช่นสามารถเขียนคำกริยา hurt เมื่อใช้ในประโยคคำถามและมีบุรุษที่สามเอกพจน์ She เป็นประธาน Complete the following sentences with the correct forms the verbs in parentheses.

1. (She hurt) herself?
2. Yes, you can (get dressed) now.
3. She never (finish) her work in time.
4. My brother always (do) everything in a hurry.

ขั้นที่สาม ผู้เรียนจะต้องผูกประโยคเพื่อใช้สื่อความหมายในสถานการณ์ที่กำหนดได้ รู้ว่าในสถานการณ์เช่นนี้ จะผูกประโยคเพื่อสื่อความหมายตามที่ตนต้องการอย่างไร ผู้เรียนจะผ่านมาถึงขั้นนี้ได้จะต้องเข้าใจตามขั้น และสามารถเขียนรูปคำตามขั้น 2 ได้เสียก่อน

It's Nida's first day at the new school. She wants to know all about the new place and the people.

Complete the following conversation between Nida and her friends.

Nida : (Wants to know where her friend comes from)..... ?

Her friend : I'm from Chiangmai.

Nida : (wants to know where the central library is)..... ?

Her friend : It's between Faculty of Arts and Engineering.

ขั้นที่สี่ ผู้มีความสามารถในการใช้ภาษาในการโต้ตอบสนทนา ชั้นผู้เรียนจะต้องโต้ตอบบทสนทนา โดยผูกประโยคที่สื่อความหมายต่อเนื่องกับบทสนทนาตอนต้นได้ เช่นถ้าถูกถามว่า

“Are you a student ?” สามารถตอบได้ว่า “Yes, I am” หรือ “No, I’m not.” แต่ถ้าผู้เรียนตอบว่า “Yes, They are my students” ก็ถือว่าประโยคที่ผู้เรียนถึงจะเป็นประโยคที่ถูกต้องตามหลักภาษา แต่ก็ไม่สื่อความหมายเลย ความสามารถในการใช้ภาษาชั้นนี้เป็นวัตถุประสงค์หลักของการจัดการเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีการเรียนรู้

การฝึกตอบคำถาม

A : Are you a student ?

B :

กิจกรรมเสริมทักษะการใช้ภาษา

เมื่อผู้เรียนเข้าใจและสามารถเลือกใช้ภาษาสื่อความหมายได้แล้ว ผู้สอนควรจัดกิจกรรมเสริมทักษะเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกใช้ภาษาที่ตนเรียนมากขึ้น เช่นการให้ผู้เรียนฟังหรืออ่านบทความหลาย ๆ ประเภท แล้วให้แสดงความคิดเห็นทั้งด้านการพูดและการเขียน ในการเรียนการสอนครูไม่ควรเน้นความถูกต้องของภาษามากเกินไป ควรเน้นความสามารถในการใช้ภาษาสื่อความหมาย เมื่อผู้เรียนสามารถสื่อความหมายได้คล่องตัวขึ้น ความถูกต้องก็จะเพิ่มมากขึ้นเอง

บทสรุป

การเรียนการสอนภาษาตามทฤษฎีการเรียนรู้ มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจภาษา ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้ การเรียนรู้ภาษาแม่กับภาษาต่างประเทศมีลักษณะต่างกัน เจ้าของภาษาใช้ภาษาของตนสื่อความหมายได้โดยไม่ต้องคิดถึงหลักภาษา ในขณะที่ผู้ไม่ใช่เจ้าของภาษาต้องคิดถึงรูปคำหลัก ไวยากรณ์ ในการเรียบเรียงถ้อยคำเป็น ประโยค ดังนั้นการฝึกให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้ จึงต้องเน้นความเข้าใจโครงสร้างของภาษาในตอนต้น เมื่อผู้เรียนได้ฝึกมากขึ้นก็จะสามารถใช้ภาษานั้นได้มากขึ้น คือการเรียนให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้ ผู้สอนจะต้องเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน ที่จะให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางการพูดหรือการเขียนให้มากที่สุด ซึ่งรวมทั้งการสร้างเอกสารประกอบการสอน แบบฝึกหัด ผู้สอนจะต้องระมัดระวังสิ่งสำคัญที่สุดก็คือ ให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาที่เรียนในขั้นแรกและสามารถใช้ภาษานั้นสื่อความหมายได้ต่อไป

หนังสืออ้างอิง

- Ausubel, D.P. *Educational Psychology : A Cognitive View*. New York : Holt, Rinehart and Winston. pp. 61;89.
- Bloomfield, L. *Outline Guide for the Practical Study of Foreign Languages*. Baltimore, 1942, pp. 12.
- Chastain, Kenneth. *Developing Second Language Skills : Theory to Practice*. 2 nd. Edition. Chicago : Rand McNally College Publishing Company, 1976, pp. 131-159.
- Chomsky, Noam. "Linguistic Theory," *1966 Northeast Conference, Reports of the Working Committees*, ed. Robert Cr. Mead, Jr., pp. 43-49.
- Lambert, W.E. and Jakobovits. "Verbal Satiation and Changes in the Intensity of Meaning," *Journal of Experimental Psychology*, 60, 1960, pp. 376-378.
- Penfield, Wilder. *Bulletin of American Academy of Arts and Science*, 5, 1953.